

Streda 27. marca 2019

P8_TA(2019)0318

Situácia po Arabskej jari: cesta vpred pre Blízky východ a severnú Afriku (región MENA)

Uznesenie Európskeho parlamentu z 27. marca 2019 o situácii po Arabskej jari: cesta vpred pre Blízky východ a severnú Afriku (región MENA) (2018/2160(INI))

(2021/C 108/08)

Európsky parlament,

- so zreteľom na dokument s názvom Spoločná vízia, spoločný postup: Silnejšia Európa – Globálna stratégia pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku Európskej únie, ktorý 28. júna 2016 predstavila vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a podpredsedníčka Komisie (ďalej len „PK/VP“) ⁽¹⁾, a na správy o vykonávaní z rokov 2017 a 2018,
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 232/2014 ⁽²⁾ z 11. marca 2014, ktorým sa ustanovuje nástroj európskeho susedstva (ENI),
- so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 235/2014 ⁽³⁾ z 11. marca 2014, ktorým sa ustanovuje nástroj financovania pre demokraciu a ľudské práva vo svete,
- so zreteľom na návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce, ktorý predložila Komisia 14. júna 2018 (COM(2018)0460),
- so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a PK/VP z 18. novembra 2015 s názvom Revízia európskej susedskej politiky (JOIN(2015)0050) a na spoločnú správu Komisie a vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku z 18. mája 2017 o preskúmaní vykonávania európskej susedskej politiky (JOIN(2017)0018),
- so zreteľom na spoločné oznámenia Komisie a PK/VP z 8. marca 2011 s názvom Partnerstvo pre demokraciu a spoločnú prosperitu s južným Stredozemím (COM(2011)0200) a z 25. mája 2011 s názvom Nová reakcia na meniace sa susedstvo (COM(2011)0303),
- so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku Európskemu parlamentu a Rade zo 14. marca 2017 s názvom Prvky stratégie EÚ pre Sýriu (JOIN(2017)0011) a závery Rady o Sýrii z 3. apríla 2017, ktoré spolu predstavujú novú stratégiu EÚ pre Sýriu,
- so zreteľom na priority partnerstva uzavreté medzi Európskou úniou a rôznymi krajinami na Blízkom východe vrátane Egypta, Libanonu a Jordánska,
- so zreteľom na vyhlásenie zo samitu NATO z roku 2018,
- so zreteľom na Stredomorský dialóg NATO a prebiehajúce úsilie v regióne v oblasti krízového riadenia a spoločnej bezpečnosti,
- so zreteľom na globálny prístup EÚ k migrácii a mobilite (GPMM),

⁽¹⁾ https://eeas.europa.eu/archives/docs/top_stories/pdf/eugs_review_web.pdf

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 77, 15.3.2014, s. 27.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ L 77, 15.3.2014, s. 85.

Streda 27. marca 2019

- so zreteľom na súbor tematických usmernení EÚ o ľudských právach vrátane usmernení pre dialógy o ľudských právach s tretími krajinami a usmernení o obhajcoch ľudských práv,
- so zreteľom na usmernenia EÚ na presadzovanie a ochranu všetkých ľudských práv lesbí, gejov, bisexuálnych, transrodových a intersexuálnych osôb (ďalej len „LGBTI“), ktoré Rada prijala 24. júna 2013,
- so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku z 25. januára 2017 s názvom Migrácia na trase cez centrálnu Stredozemie. Riadenie tokov, záchrana životov (JOIN (2017)0004),
- so zreteľom na globálny pakt o migrácii,
- so zreteľom na ciele OSN v oblasti trvalo udržateľného rozvoja,
- so zreteľom na akčný plán EÚ pre ľudské práva a demokraciu (2015 – 2019), ktorý prijala Rada 20. júla 2015, a na jeho preskúmanie v polovici trvania z júna 2017,
- so zreteľom na spoločný pracovný dokument útvarov Komisie a vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku z 21. septembra 2015 s názvom Rodová rovnosť a posilnenie postavenia žien: ako môžu vonkajšie vzťahy EÚ v období 2016 – 2020 zmeniť život dievčat a žien (SWD(2015)0182),
- so zreteľom na odporúčanie Výboru pre práva žien Parlamentného zhromaždenia Únie pre Stredozemie s názvom „Účasť žien na vedúcich pozíciách a rozhodovacom procese: výzvy a perspektívy“ prijaté na jeho XIII. plenárnom zasadnutí, ktoré sa konalo v máji 2017 v Ríme,
- so zreteľom na Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (CEDEF/CEDAW),
- so zreteľom na Dohovor Rady Európy o predchádzaní násilí na ženách a domácomu násilíu a o boji proti nemu (Istanbulský dohovor),
- so zreteľom na Pekinskú deklaráciu a akčnú platformu zo septembra 1995 a akčný program Medzinárodnej konferencie o populácii a rozvoji (konferencia v Káhire) zo septembra 1994, ako aj na výsledky ich hodnotiacich konferencií,
- so zreteľom na uznesenie z 9. júla 2015 o revízii európskej susedskej politiky ⁽¹⁾,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 9. júla 2015 o problémoch v oblasti bezpečnosti v regióne Blízkeho východu a severnej Afriky a o vyhlídkach na politickú stabilitu ⁽²⁾,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. septembra 2016 o vzťahoch EÚ s Tuniskom v súčasnom regionálnom kontexte ⁽³⁾,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 18. apríla 2018 o vykonávaní nástrojov Únie na financovanie vonkajšej činnosti: preskúmanie v polovici trvania v roku 2017 a budúca architektúra po roku 2020 ⁽⁴⁾,
- so zreteľom na svoje odporúčanie z 30. mája 2018 Rade, Komisii a PK/VP o Líbyi ⁽⁵⁾,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. novembra 2018 o viacročnom finančnom rámci 2021 – 2027 ⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 265, 11.8.2017, s. 110.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 265, 11.8.2017, s. 98.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 204, 13.6.2018, s. 100.

⁽⁴⁾ Prijaté texty, P8_TA(2018)0119.

⁽⁵⁾ Prijaté texty, P8_TA(2018)0227.

⁽⁶⁾ Prijaté texty, P8_TA(2018)0449.

Streda 27. marca 2019

- so zreteľom na zasadnutia Asociačnej rady EÚ – Tunisko z 11. mája 2017 a 15. mája 2018, na zasadnutie Asociačnej rady EÚ – Alžírsko zo 14. mája 2018 a na zasadnutie Asociačnej rady EÚ – Egypt z 25. júla 2017,
 - so zreteľom na závery Rady pre zahraničné veci o Líbii zo 6. februára 2017 a 15. októbra 2018 a na jej závery o Sýrii z 3. apríla 2017 a 16. apríla 2018,
 - so zreteľom na článok 52 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre zahraničné veci a stanovisko Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť (A8-0077/2019),
- A. keďže arabské povstania, ktoré ovplyvnili región Blízkeho východu a severnej Afriky (ďalej len „región MENA“) v roku 2011, predstavovali masový odpor proti autoritatívnym režimom a zhoršujúcim sa sociálno-ekonomickým podmienkam; keďže veľkú časť protestujúcich predstavovali mladé ženy a mladí muži usilujúci sa o demokraciu, slobodu, právny štát, ako aj lepšiu a inkluzívnejšiu budúcnosť, uznanie ich dôstojnosti a lepšie vyhliadky na sociálne začlenenia a ekonomické vyhliadky; keďže zvrhnutie niektorých režimov a v niektorých prípadoch zavedenie demokratických reforiem prinieslo veľkú nádej a očakávania;
- B. keďže väčšina obyvateľstva v regióne MENA je mladšia ako 35 rokov; keďže nezamestnanosť mladých ľudí v regióne patrí stále medzi najvyššie na svete; keďže to spôsobuje sociálne vylúčenie a politické odobratie volebného práva, ako aj únik mozgov do iných krajín; keďže všetky tieto faktory boli hlavnými dôvodmi protestov v roku 2011 a v niektorých krajinách opäť vedú k protestom; keďže mladí ľudia v zraniteľnom prostredí, bez podpory či perspektív, môžu byť cieľovými skupinami radikálnych hnutí;
- C. keďže najmä v krajinách dovážajúcich ropu globálna finančná kríza, pokles cien ropy, demografické trendy, konflikty a terorizmus ešte viac zhoršili situáciu po udalostiach v roku 2011; keďže hospodársky model, ktorý typizuje takéto krajiny, už nie je udržateľný, čo vedie ku kríze dôvery, ktorú musia príslušné vlády bezodkladne riešiť s cieľom vytvoriť novú spoločenskú zmluvu so svojimi občanmi; keďže zvýšený sociálny vplyv poklesu štátnych subvencií, pracovných miest vo verejnom sektore a verejných služieb, šírenie chudoby a environmentálne problémy, najmä vo vzdialených oblastiach a v marginalizovaných komunitách, boli zdrojom pretrvávajúcich nepokojov a spontánnych protestov v regióne, ktoré budú v nasledujúcich rokoch pravdepodobne narastať;
- D. keďže po ôsmich rokoch po Arabskej jari a politickom vývoji, vďaka ktorým sa krajiny v regiónoch Maghreb a Mašrek vybrali rôznymi vývojovými smermi z hľadiska politiky a stability, je aj naďalej nevyhnutné posudzovať reakciu na oprávnené úsilie o demokraciu v regióne a túžbu po udržateľnej stabilite, ako aj naliehavú potrebu bezpečnosti, zamestnania, právneho štátu a zlepšenia životných podmienok a udržateľnej bezpečnosti; keďže je dôležité zhodnotiť snahy a politický postoj, ktorý prijala EÚ v nadväznosti na Arabskú jar a posúdiť možnosti realizácie politik EÚ; keďže je nevyhnutné prehodnotiť a prispôsobiť politický rámec EÚ voči krajinám južného susedstva a jeho budúce ciele a prostriedky na ich dosiahnutie, s ohľadom na rôznorodosť situácie v krajinách v tomto regióne;
- E. keďže nedostatočná koordinácia medzi členskými štátmi a EÚ podkopáva schopnosť oboch strán pozitívne vplývať v regiónoch Maghreb a Mašrek; keďže konanie jednotlivých členských štátov v regióne musí byť koordinovaná a musí byť v súlade s cieľmi EÚ; keďže EÚ musí plniť ciele stanovené v článkoch 8 a 21 Zmluvy o Európskej únii; keďže EÚ musí zvýšiť svoj politický a diplomatický vplyv; keďže dlhodobá politická a hospodárska stabilita, ako aj odolnosť v regiónoch Maghreb a Mašrek má pre EÚ zásadný strategický význam a vyžaduje si dlhodobý, integrovaný a výhľadový prístup z hľadiska politického rámca a jeho cieľov v súlade s potrebami občanov v partnerských krajinách a so strategickými záujmami EÚ;
- F. keďže politika EÚ týkajúca sa severoafričských krajín a krajín Blízkeho východu má dva hlavné ciele, a to podporu politických a hospodárskych reforiem v každej krajine s riadnym ohľadom na jej osobitosti a podporu regionálnej spolupráce medzi samotnými krajinami regiónu a s EÚ;

Streda 27. marca 2019

- G. keďže EÚ by mala zohrávať kľúčovú úlohu pri podpore predchádzania konfliktom, mediácie a riešenia konfliktov, ochrany a presadzovania ľudských práv, právneho štátu a priestoru občianskej spoločnosti, ako aj demokratickej, sociálnej a spravodlivej správy hospodárskych záležitostí v regiónoch Maghreb a Mašrek; keďže otvorená občianska spoločnosť a práca obhajcov ľudských práv sú ako činitele spoločenských zmien zásadné pre dlhodobú odolnosť a prosperitu regiónu;
- H. keďže akékoľvek zadržanie, ktoré vyplýva z uplatňovania práv a slobôd zaručených medzinárodným právom ako sloboda prejavu a sloboda zhromažďovania, predstavuje svojvoľné zadržanie, ktoré je podľa medzinárodného práva zakázané; keďže obhajcovia ľudských práv, novinári, právnici, aktivisti politickej opozície a širšia občianska spoločnosť vo významných pásmach regiónu MENA čelili čoraz väčšiemu systematickému prenasledovaniu, hrozbám, útokom, represáliám, súdnemu prenasledovaniu, svojvoľnému zadržavaniu, mučeniu a zlému zaobchádzaniu; keďže EÚ a členské štáty musia značne zintenzívniť svoje úsilie s cieľom adekvátne riešiť tento problém;
- I. keďže v regióne existuje mnoho ozbrojených konfliktov a tisíce ľudí bolo zavraždených a zmizlo a milióny boli vysídlené; keďže ISIS/ Dá'iš a iné džihádistské skupiny spáchali zverstvá vrátane brutálnych poprav a neopísateľného sexuálneho násillia, únosov, mučenia, násilného obracania na vieru a zotročovania žien a dievčat; keďže deti boli odvedené a zneužívané pri teroristických útokoch; keďže existujú vážne obavy o dobré životné podmienky obyvateľstva pod kontrolou ISIS/ Dá'iš a o možnosti jeho použitia ako ľudských štítov počas oslobodzovacej kampane; keďže tieto zločiny môžu vyústiť do vojnových zločinov a zločinov proti ľudskosti;
- J. keďže v reakcii na vývoj v regióne EÚ zrevidovala svoju susedskú politiku v roku 2015; keďže v preskúmaní sa stanovuje väčšie zapojenie členských štátov do európskej susedskej politiky (ESP);
- K. keďže odolnosť štátov a spoločností je jednou z kľúčových priorít globálnej stratégie EÚ; keďže sa v nej uznáva, že odolná spoločnosť charakterizovaná demokraciou, dôverou v inštitúcie a trvalo udržateľným rozvojom tvorí podstatu odolného štátu, zatiaľ čo represívne štáty sú vo svojej podstate z dlhodobého hľadiska nestabilné;
- L. keďže pre krajiny, s ktorými EÚ uzavrela dohody o pridružení, majú právne záväzné záväzky vrátane záväzkov v oblasti ľudských práv a najmä priority partnerstva schválené medzi EÚ a niektorými susednými krajinami tvoriť základ vzťahov;
- M. keďže podľa organizácie UNICEF je prvoradou hrozbou pre deti žijúce v konfliktných oblastiach regiónu MENA detská práca; keďže 2,1 milióna detí v Sýrii a 700 000 sýrskych detí utečencov nemá prístup k vzdelaniu; keďže z dôvodu pretrvávajúceho násillia a vysídľovania, prírodných katastrof, rastúcej ekonomickej a rodovej nerovnosti a vysokej úrovne nezamestnanosti mládeže a chudoby v niekoľkých krajinách regiónu MENA potrebuje 28 miliónov detí humanitárnu pomoc;
1. s poľutovaním konštatuje, že osem rokov po prevratoch sa väčšina legitímnych očakávaní pokojných demonštrantov usilujúcich o dôstojnosť, ľudské práva a progresívne sociálne, hospodárske a politické reformy ešte nenaplnila; uznáva, že v niektorých prípadoch došlo k niekoľkým pozitívnym zmenám a upevnili sa niektoré prvky demokracie, ale poukazuje na to, že sú stále nedostatočné; odsudzuje neustále a pretrvávajúce porušovania ľudských práv, zásad právneho štátu, základných slobôd a rozsiahlu diskrimináciu menšín; vyjadruje veľké znepokojenie nad pokračujúcou zúfalou sociálno-ekonomickou situáciou v regióne, a najmä vysokou úrovňou nezamestnanosti (týkajúcej sa najmä žien a mladých ľudí) a sociálneho vylúčenia, čo spôsobuje rozčarovanie a rozsiahle odoberanie volebného práva najmä medzi mladými ľuďmi, čo ich vedie k zúfalstvu, k neregulárnej migrácii ako východisku či k ich väčšej zraniteľnosti voči radikalizácii; zdôrazňuje, že hospodárska situácia týchto krajín má veľký vplyv aj na ich bezpečnostnú situáciu; vyjadruje poľutovanie nad pretrvávajúcou vysokou úrovňou korupcie, rodinkárstva a nezodpovednosti v regióne;
2. zdôrazňuje, že dlhodobá prosperita krajín po Arabskej jari ide ruka v ruku s ich schopnosťou aktívne zabezpečovať ochranu všeobecných ľudských práv a vytvorením a upevnením demokratických a transparentných inštitúcií zapojených do ochrany základných práv občanov; preto vyjadruje veľké znepokojenie nad pokračujúcim porušovaním ľudských práv, zmenšujúcim sa alebo uzatváracím sa priestorom pre organizácie demokracie a miestnych organizácií občianskej

Streda 27. marca 2019

spoločnosti, obmedzovaním dosiahnutých výdobytkov v oblasti slobody prejavu online aj offline, ako aj zhromažďovania a združovania, utláčaním obhajcov ľudských práv a potláčaním úlohy médií, a to aj zneužívaním protiteroristických právnych predpisov a technológií sledovania a obmedzovania právneho štátu v mnohých krajinách regiónu MENA; so znepokojením konštatuje osobitnú úlohu a zodpovednosť vojenských a bezpečnostných zložiek pri zhoršení politického smerovania niektorých krajín po Arabskej jari a ich neustálu a rozhodujúcu kontrolu nad štátom a hospodárskymi zdrojmi; vyzýva preto EÚ a členské štáty, aby primerane zahrnuli tento základný rozmer do spolupráce s regiónom MENA; vyzýva EÚ a členské štáty, aby spolupracovali s vládami tretích krajín s cieľom ukončiť takéto praktiky a zrušiť represívne právne predpisy, ako aj zabezpečiť riadne preverovanie vývozu európskych sledovacích technológií a technickej pomoci; naliehavo vyzýva EÚ, aby uprednostnila podporu úsilia parlamentu a občianskej spoločnosti o väčšiu zodpovednosť a transparentnosť bezpečnostných a vojenských zložiek;

3. víta pokračujúcu snahu EÚ a členských štátov podporiť demokraciu, zásadu právneho štátu, ľudské práva, základné slobody, ako aj hospodársky rozvoj a dôležitý vzťah medzi demokraciou a udržateľnou bezpečnosťou v krajinách po Arabskej jari, a uznáva zložitosť tejto úlohy; domnieva sa však, že napriek pätnásťročnému politickému zameraniu na krajiny južného a východného Stredozemia, opakovanému politickému úsiliu a zvýšeným rozpočtovým prostriedkom po vypuknutí Arabskej jari sa ciele a politiky EÚ ešte nedosiahli v potrebnej miere (a v niektorých prípadoch sa situácia dokonca zhoršila), a že skutočný proces sociálno-hospodárskeho začleňovania ešte len musí začať; zdôrazňuje, že vonkajšia činnosť EÚ vo vzťahu ku krajinám z Arabskej jari by mala zohľadniť realitu v teréne a prispôbiť podľa toho politické stratégie a ich vykonávanie; domnieva sa, že nedostatočné vodcovstvo a iniciatíva EÚ v úsilí o riešenie dlhotrvajúcich konfliktov oslabili schopnosť EÚ dosiahnuť v tomto regióne diplomatický vplyv; vyzýva EÚ, aby dôrazne podporovala mierové procesy OSN zamerané na riešenie konfliktov v regióne MENA;

4. pripomína škody a utrpenie spôsobené extrémizmom a terorizmom v regióne a zdôrazňuje, že násilie je vážnou hrozbou pre jeho stabilitu a že bezpečnostná spolupráca v rámci regiónu, ako aj spolupráca s EÚ a jej členskými štátmi pri plnom dodržiavaní medzinárodného práva týkajúceho sa ľudských práv je naďalej mimoriadne dôležitá s cieľom úspešne zdolať teroristické organizácie ako Dá'iš a pomôcť tak ľuďom v regióne konečne žiť v prostredí mieru, stability a pokroku; víta preto iniciatívu EÚ zameranú na riešenie teroristickej hrozby v regióne MENA; zdôrazňuje význam posilňovania kapacít štátnych aktérov, ktorí zohrávajú kľúčovú úlohu v boji proti terorizmu a násilnému extrémizmu, a takisto nevyhnutnú potrebu zamerať sa na partnerstvá medzi orgánmi, mladými ľuďmi a komunitami s cieľom riešiť základné príčiny, ktoré môžu spôsobiť zraniteľnosť komunít voči násilnému extrémizmu, a bojovať proti hlavným príčinám konfliktu;

5. vyjadruje znepokojenie nad tým, že napriek značným politickým a rozpočtovým investíciám a nepretržitej politickej a hospodárskej pomoci nebola EÚ schopná dosiahnuť skutočný, podstatný politický a hospodársky vplyv, že vplyv politik EÚ je stále obmedzený a krajiny v regióne EÚ nevnímajú ako silného hráča; poukazuje na nespokojnosť občianskej spoločnosti, miestnych MVO a mladých ľudí vo všeobecnosti s tým, ako EÚ nedokáže preniesť plne svoju víziu do opatrení v praxi; vyjadruje znepokojenie nad stále zložitejšou politickou situáciou v regiónoch Maghreb a Mašrek a konštatuje formovanie nových a opätovných politických a ekonomických regionálnych hráčov, ako sú Rusko a Čína, vrátane rôznych protichodných argumentácií a financovania z krajín Perzského zálivu a Iránu, ktoré sledujú ciele, ktoré by dokonca mohli byť v konflikte s cieľmi EÚ; vyzýva na väčšie odhodlanie EÚ a jej pevnejšiu víziu, aby sa mohla stať viac ústredným aktérom; vyzýva EÚ na intenzívnejší dialóg s organizáciami občianskej spoločnosti s cieľom pokračovať v politikách, ktoré lepšie zodpovedajú očakávaniam všetkých demokratických aktérov; zdôrazňuje, že treba, aby EÚ nadviazala dialóg so všetkými politickými aktérmi v krajinách regiónu MENA;

6. vyzdvihuje význam Únia pre Stredozemie, ktorá je jediným politickým fórom, ktoré spája členské štáty EÚ a všetky krajiny Stredozemia; zdôrazňuje, že Únia pre Stredozemie, ktorá nedávno oslávila svoje desiate výročie, musí zohrať významnejšiu úlohu pri spoločnom riešení našich spoločných výziev; s potešením konštatuje, že na treťom regionálnom fóre Únie pre Stredozemie 8. októbra 2018, na ktorom sa pripomenulo desiate výročie parížskeho samitu o Stredozemí, sa uznala užitočnosť ďalšieho rozvoja interakcií medzi Úniou pre Stredozemie a ostatnými aktérmi v európsko-stredozemskom regióne; vyzýva Komisiu, Európsku službu pre vonkajšiu činnosť a vysokú predstaviteľku, aby podstatne prehodnotili a oživilí projekt Únia pre Stredozemie; nabáda na využívanie tohto projektu ako prostriedku na podporu užšej spolupráce medzi EÚ a krajinami Stredozemia;

Streda 27. marca 2019

7. vyjadruje poľutovanie nad tým, že priority partnerstva sa s krajinami uzatvárajú bez stanovenia akýchkoľvek podmienok a napriek značnému a pretrvávajúcemu zhoršovaniu sa situácie v oblasti demokracie, ľudských práv a právneho štátu;

8. domnieva sa, že politický postoj voči krajinám Maghrebu a Mašreku bol pridlho poznačený prístupom založeným do veľkej miery na očakávaniach a cieľoch EÚ, ktoré plne nezohľadňovali záujmy a realitu partnerských krajín EÚ, s nedostatočnými stimulmi pre prijímajúce krajiny a ich nedostatočnou zodpovednosťou a s príliš slabým zohľadnením túžob obyvateľstva, ktoré by malo mať prospech z politiky EÚ, a osobitej politickej situácie v jednotlivých krajinách; ľutuje, že počiatočné snahy po Arabskej jari o predstavenie prísnejšej podmienenosti a stimulov na vykonávanie reforiem prijímajúcim krajinám pomocou zásady „viac za viac“ nevedli k väčšiemu vplyvu zo strany EÚ v súvislosti s jej schopnosťou podporovať skutočnú zmenu v oblastiach demokracie, právneho štátu, ľudských práv a základných slobôd, hospodárskeho a sociálneho rozvoja a udržateľnej bezpečnosti vo väčšine krajín; zdôrazňuje, že diferenciacia a posilnená vzájomná zodpovednosť sú základnou myšlienkou ESP, ktorá uznáva rôzne úrovne angažovanosti a odráža záujmy každej krajiny v súvislosti s povahou a zameraním jej partnerstva s EÚ; vyzýva na konzistentnejšie uplatňovanie zásady „viac za viac“ stanovením konkrétnych cieľov a referenčných kritérií pre zvýšenú podporu na úrovni politiky, programov a projektov v bilaterálnych vzťahoch; pripomína, že cieľ demokratizácie sa môže dosiahnuť iba udržateľným spôsobom, ak sa o jeho dosiahnutie dôkladne snažia všetky krajiny, a to v mestách a najmä na vidieku, a zdôrazňuje, že stabilita podporuje rozvoj demokracie a že dobre načasovaný prípravný proces, ktorý by mal zahŕňať rozsiahle konzultácie a začlenenie príslušných spoločenských skupín a vedúcich osobností, je pre dosiahnutie tohto cieľa prínosný; ďalej zdôrazňuje, že demokratizácia podporuje hospodársky rozvoj a posilňuje právny štát;

9. uznáva počiatočné úsilie ESVČ a Komisie v spolupráci a v dialógu s Európskym parlamentom o výraznú reformu politického rámca EÚ pre krajiny po Arabskej jari s cieľom posilniť jej schopnosť politického vplyvu v regiónoch Maghreb a Mašrek; poukazuje na Globálnu stratégiu pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku EÚ a jej pridanú hodnotu, pokiaľ ide o potenciál dosiahnuť synergie v činnostiach na úrovni EÚ, stavať na politickom, hospodárskom a sociálnom dialógu, ešte viac zdôrazniť vzťah medzi sociálno-hospodárskym rozvojom a udržateľnou bezpečnosťou, a zabezpečiť primeranú podporu a vykonávanie prostredníctvom finančných nástrojov pre vonkajšiu činnosť EÚ; berie na vedomie revíziu ESP z roku 2015, ktorej cieľom bolo zohľadniť meniace sa scenáre v regióne; trvá na dôležitosti podávania výročných hlbkových správ o implementácii ESP podľa jednotlivých krajín; v tejto súvislosti pripomína aj rozhodujúcu podporu, ktorú poskytuje európsky nástroj pre demokraciu a ľudské práva pri vykonávaní strategického rámca a akčného plánu EÚ pre ľudské práva a demokraciu a jej usmernení o ľudských právach a stratégií jednotlivých krajín, čo umožnilo EÚ konať v tejto oblasti vrátane južného susedstva strategickejšie a zabezpečilo väčšiu zodpovednosť, viditeľnosť a účinnosť;

10. zdôrazňuje potrebu usilovať sa o čo najefektívnejšie využívanie dostupných zdrojov s cieľom optimalizovať vplyv vonkajšej činnosti EÚ, čo by sa malo dosiahnuť prostredníctvom súdržnosti a doplnkovosti medzi nástrojmi vonkajšieho financovania EÚ;

11. upozorňuje na zložitosť primeranej reakcie na migračné a utečenecké toky prechádzajúce cez regióny Maghreb a Mašrek alebo pochádzajúce z týchto regiónov, pohľad na migráciu zameraný na bezpečnosť, problém terorizmu a oprávnené obavy o nestabilitu určitých krajín v regióne, znížené zohľadňovanie naliehavých požiadaviek súvisiacich so zmenou klímy, ako aj na problémy vyplývajúce z nedostatku súdržného prístupu členských štátov; vyjadruje znepokojenie nad tým, že tieto faktory vedú k tomu, že opatrenia EÚ týkajúce sa regiónom sa príliš spoliehajú na ideológiu krátkodobej stability, a neberú sa do úvahy ďalšie dôležité aspekty; domnieva sa, že keď sa stabilita a bezpečnosť stanú prevládajúcimi cieľmi, povedú ku krátkodobej a krátkozrakej politickej vízii a opatrenia EÚ namierené na opätovné potvrdenie ľudských práv a základných slobôd stratia požadovanú intenzitu; pripomína, že podpora odolnosti štátov a spoločností by nemala viesť k pokračovaniu autoritárskych režimov; pripomína, že ľudské práva nie sú podriadené riadeniu migrácie alebo opatreniam v oblasti boja proti terorizmu, a vyjadruje presvedčenie, že dôveryhodnú a súdržnú politiku v oblasti stability a udržateľnej bezpečnosti možno dosiahnuť len presadzovaním dlhodobých záujmov a zásad, ako sú inkluzívny a prínosný hospodársky a sociálny rozvoj, ako aj posilňovanie ľudských práv a základných slobôd v rámci prístupu zameraného na ľudí a citlivého na konflikt; pripomína však, že dlhodobú stabilitu v týchto krajinách možno dosiahnuť len vyváženým prepojením bezpečnostných požiadaviek a rozvojom na základe dodržiavania zásad právneho štátu a ľudských práv;

Streda 27. marca 2019

12. vyzýva EÚ, aby riešila základné príčiny migrácie, ako sú konflikty, environmentálne problémy, extrémna chudoba a sociálne vylúčenie, a presmerovala politickú spoluprácu k vyváženějšímu a rovnocennému partnerstvu s regiónom MENA, pričom by do popredia postavila politiku v oblasti mládeže a investície zamerané na miestne malé a stredné podniky (MSP);

13. poznamenáva, že niektoré krajiny prijímajú milióny utečencov, z ktorých väčšinu tvoria ženy a deti žijúce v chudobe, čo zhoršuje situáciu v oblasti domáceho násillia, prostitúcie žien a dievčat, nútených manželstiev detí a detskej práce v komunite;

14. vyzýva európske inštitúcie, členské štáty a národné rozvojové agentúry, aby sa snažili poskytnúť jednotné európske stanovisko voči regiónu so zameraním sa na naše spoločné záujmy s cieľom zabezpečiť jednotnú a koherentnú európsku stratégiu s cieľom využiť plný potenciál EÚ ako zmysluplného podporovateľa demokratických, hospodárskych a sociálnych reforiem;

15. s osobitným znepokojením konštatuje, že občianska spoločnosť a obhajcovia ľudských práv v celom regióne MENA čelia čoraz väčším hrozbám, represáliám, súdnemu prenasledovaniu, svojvoľnému zadržaniu, mučeniu a zlému zaobchádzaniu a iným formám prenasledovania; zdôrazňuje, že práca obhajcov ľudských práv je rozhodujúca pre dlhodobý rozvoj a stabilitu regiónu; opakuje v tejto súvislosti svoju výzvu na úplné uplatňovanie usmernení EÚ o obhajcoch ľudských práv; zdôrazňuje, že treba, aby sa vedúci predstavitelia a diplomati EÚ a členských štátov na všetkých úrovniach s vládami tretích krajín venovali prípadom ohrozenia jednotlivých obhajcov ľudských práv, kde je to vhodné, a to aj v rámci verejných vyhlásení, demaršov a pravidelného dialógu, stretnutí s obhajcami, návštev zadržovaných obhajcov a pozorovania procesov s obhajcami; zdôrazňuje, že treba, aby EÚ a členské štáty zvýšili svoje financovanie a kapacity na podporu ohrozených obhajcov ľudských práv prostredníctvom pohotovostných grantov, ako aj prostredníctvom podpory mechanizmov na ochranu občianskej spoločnosti, ako je ProtectDefenders.eu; víta stále úsilie Európskej nadácie na podporu demokracie a EIDHR v oblasti presadzovania demokracie a dodržiavania základných práv a slobôd v južnom susedstve EÚ; trvá na tom, že EÚ a členské štáty sa musia aktívne snažiť o spoluprácu s najzraniteľnejšími obhajcami ľudských práv a aktérmi občianskej spoločnosti v regióne vrátane tých, ktorí žijú v odľahlých a vidieckych oblastiach, s bojovníkmi za práva LGBTI osôb, práva domorodcov, environmentálne a pozemkové práva, obhajcami práv utečencov a pracovných práv, a ženami, ktoré čelia osobitným rizikám a hrozbám z dôvodu svojho pohlavia, a o ich podporu;

16. víta koncepciu spoločnej zodpovednosti predloženú v rámci revidovanej ESP; vyjadruje však znepokojenie nad možným rizikom, že sa autoritárskym režimom v istých partnerských krajinách umožní vybrať si priority podľa vlastného národného programu namiesto toho, aby napredovali v ceste za demokraciou; zdôrazňuje preto význam dlhodobého politického rámca a synergií v tvorbe programov pre krajiny po Arabskej jari na základe prvoradosti demokracie, začlenenia všetkých demokratických politických síl a prvoradosti právneho štátu, ľudských práv a základných slobôd; opakuje, že posilnenie týchto aspektov, ako aj rozvoj príťažlivého ekonomického prostredia a podpora pozitívnych reforiem sú v záujme partnerských krajín a ich obyvateľstva, ako aj EÚ, a žiada o väčšiu podmienenosť v prípadoch systematického porušovania ľudských práv orgánmi; pripomína, že partnerské krajiny, ktoré sú ochotné uskutočňovať reformy, užší politický dialóg a ktoré dosahujú viac, by sa mali poskytnúť nové stimuly a podpora zodpovedajúca ich ambíciám a odhodlaniu, a požaduje prístup založený na výkonnosti na základe inkluzívneho dialógu, jasných priorít a cieľov v tomto smere; trvá na tom, že v prípadoch systematického porušovania ľudských práv štátnymi orgánmi by sa pomoc EÚ mala presmerovať na miestnu občiansku spoločnosť;

17. podporuje túžby všetkých obyvateľov regiónu MENA vrátane väčšiny mladých ľudí, ktorí chcú vytvoriť slobodné, stabilné, prosperujúce, inkluzívne a demokratické krajiny, ktoré dodržiavajú svoje vnútroštátne a medzinárodné záväzky v oblasti ľudských práv a základných slobôd; víta demokratické procesy v regióne a posilnené partnerstvo s EÚ; vyzýva EÚ, aby to zohľadnila vo všetkých svojich oblastiach politiky s cieľom zvýšiť ich súdržnosť a účinnejšie pomôcť partnerským krajinám; zdôrazňuje, že ak má byť akákoľvek politická transformácia plne udržateľná, je dôležité a potrebné vyrovnať sa s minulosťou, a v tejto súvislosti poukazuje na dôležitú prácu nezávislej tuniskej Komisie pre pravdu a dôstojnosť, ktorá je príkladom pre celý región;

18. vyjadruje poľutovanie nad tým, že v niektorých prípadoch nebola bilaterálna vyšetrovacía a justičná spolupráca v prípadoch zadržania, násillia alebo smrti občanov EÚ dostatočná, ako napríklad v prípade talianskeho výskumného pracovníka Giulia Regeniho; považuje za nevyhnutné prepojiť ďalšiu spoluprácu v iných sektoroch s významnými zlepšeniami v tejto oblasti;

Streda 27. marca 2019

19. vyjadruje presvedčenie, že v krajinách, kde predpoklady pre rokovanie o prehĺbených a komplexných dohodách o voľnom obchode, ktoré sú podmienené demokratickým pokrokom, nie sú ešte splnené, alebo nespĺňajú požiadavky jednotlivých krajín, by mala EÚ poskytnúť lepší prístup k udržateľnému obchodu a investovaniu, predovšetkým v prospech obyvateľstva a hospodárstiev južného Stredozemia, s podporou výrobných kapacít, modernizácie infraštruktúry a vytvorenia atraktívneho hospodárskeho prostredia, so zameraním na domáce a regionálne trhy, podporou dôstojnej práce, sociálnej ochrany a inkluzívneho sociálno-ekonomického rozvoja;

20. zastáva názor, že keďže EÚ nedokáže prísť s výhľadovou víziou založenou na právach a orientovanou na ľudí pre svoju migračnú a azylovú politiku, narastá riziko, že niektoré krajiny v regióne by mohli využiť obmedzovanie migrácie a ich úlohu v tejto oblasti, aby získali väčší vplyv v ich politickom a strategickom dialógu s EÚ; domnieva sa, že krajinám MENA by sa mala poskytovať väčšia pomoc pri riešení prílevu prisťahovalcov zo subsaharskej Afriky, a v tejto súvislosti víta úsilie EÚ o riešenie základných príčin migrácie, ale pripomína, že pre úspech tohto snaženia bude potrebné väčšie úsilie; považuje za dôležité, aby sa partneri regiónu MENA zapojili do vykonávania spoločných riešení problémov, ako je boj proti obchodovaniu s ľuďmi; vyjadruje však znepokojenie nad možným zneužívaním zahraničnej politiky EÚ ako nástroja na riadenie migrácie a zdôrazňuje, že všetky snahy o spoluprácu s krajinami po Arabskej jari – vrátane krajín pôvodu alebo tranzitu – v otázke migrácie musia ísť ruka v ruku so zlepšovaním situácie v oblasti ľudských práv v týchto krajinách a musia byť v súlade s medzinárodnými ľudskými právami a právnymi predpismi o utečencoch; zdôrazňuje, že výzva, ktorú predstavujú migračné toky, je spoločnou otázkou pre krajiny v regióne MENA (krajiny pôvodu a tranzitu) a krajiny EÚ (cieľové krajiny); navyše zdôrazňuje význam politického rámca podporujúceho demokratické, politické a sociálno-ekonomické začlenenie ako faktory, ktoré sa navzájom posilňujú, a to aj pokiaľ ide o podporu podmienok bezpečného a dôstojného života ľudí v regióne a zníženie núteného vysídľovania;

21. poukazuje na riziko, že činnosť EÚ v tomto regióne a prístup členských štátov prostredníctvom dvojstranných vzťahov môžu byť podkopané nekoordinovaným a jednostranným prístupom, a že EÚ by tak mohla stratiť schopnosť dosiahnuť politický vplyv; v tejto súvislosti víta návrh predsedu Komisie, aby sa v rozhodovacom procese v oblasti spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky prekročil rámec jednomyselnosti v Rade, pretože EÚ by to mohlo pomôcť v zahraničných vzťahoch vystupovať jednotne, spojiť sa v jednej jasnej stratégii a dosiahnuť väčší vplyv; zastáva názor, že by sa mala vyvinúť snaha o intenzívnejšie zapojenie členských štátov do ESP, než sa stanovuje v revízii ESP z roku 2015, hoci bola pozitívna; zdôrazňuje význam a hĺbku vzťahov niektorých členských štátov a ich obyvateľov s mnohými krajinami južného Stredozemia; vyzýva v tejto súvislosti členské štáty EÚ, aby zlepšili koordináciu svojej činnosti v regióne a preskúmali spôsoby, ako by mohli účinnejšie konať;

22. žiada EÚ a členské štáty, aby so zreteľom na súbor právnych predpisov EÚ v oblasti boja proti korupcii posilnili svoje programy súdnej spolupráce s partnerskými krajinami regiónu s cieľom podporiť výmenu osvedčených postupov a vytvorili účinný právny rámec v boji proti korupcii; vyjadruje presvedčenie, že reformy verejnej správy a verejného sektora v južnom susedstve by mali byť prioritou spolu s bojom proti korupcii a mali by sa uskutočňovať prostredníctvom zvýšených finančných zdrojov, budovania kapacít a užšej spolupráce s členskými štátmi, ako aj podpory aktérov občianskej spoločnosti v protikorupčnej oblasti, oblasti transparentnosti a zodpovednosti;

23. opätovne zdôrazňuje, že podpora a ochrana ľudských práv, demokracie a právneho štátu patria medzi základné zásady zahraničnej politiky EÚ; vyjadruje znepokojenie nad prebiehajúcim predajom zbraní a bezpečnostných zariadení z členských štátov EÚ vrátane sledovacích technológií používaných na vnútorné represie, orgánom v regióne, ktoré nedodržiavajú ľudské práva a medzinárodné humanitárne právo; naliehavo vyzýva členské štáty, aby prísne dodržiavali spoločná pozícia Rady 2008/994/SZBP z 8. decembra 2008, ktorou sa vymedzujú spoločné pravidlá upravujúce kontrolu vývozu vojenskej technológie a materiálu⁽¹⁾, v ktorej sa okrem iného uvádza, že vývozná licencie by sa mali zamietnuť tam, kde existuje jednoznačné riziko, že sa vojenská technológia alebo vybavenie, ktoré sa má vyviezť, môže použiť na vnútornú represiu alebo pri vážnom porušovaní medzinárodného humanitárneho práva; opätovne zdôrazňuje svoje stanovisko uvedené v pozmeňujúcich návrhoch k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje režim EÚ na kontrolu vývozu, prepravy, sprostredkovania, technickej pomoci a tranzitu položiek s dvojakým použitím, prijatých 17. januára 2018⁽²⁾; naliehavo žiada členské štáty EÚ, aby tomuto spisu venovali mimoriadnu pozornosť s cieľom dosiahnuť v Rade dohodu;

(¹) Ú. v. EÚ L 335, 13.12.2008, s. 99.

(²) Ú. v. EÚ C 458, 19.12.2018, s. 187.

Streda 27. marca 2019

24. domnieva sa, že priority partnerstva dohodnuté medzi EÚ a partnerskými krajinami v rámci ESP by sa mali výslovne odvolávať na príslušnú dohodu o pridružení, najmä na jej doložku o ľudských právach, a zabezpečiť, aby ľudské práva predstavovali zásadný a prierezový prvok dohodnutých priorít partnerstva, o ktorom sa má diskutovať na všetkých úrovniach, najmä na najvyššej politickej úrovni, a nie iba na schôdzach podvýborov na nízkej úrovni;

25. vyzýva na väčšiu inkluzívnosť a väčšie zapojenie miestnej občianskej spoločnosti do určenia potrieb v partnerských krajinách; víta úsilie ESVC a Komisie s cieľom prehĺbiť spoluprácu s občianskou spoločnosťou a začleniť súkromný sektor, a vyzýva ich, aby v tejto oblasti urobili viac; zdôrazňuje potrebu zabezpečiť účasť nezávislých zástupcov občianskej spoločnosti vrátane neregistrovaných skupín pre ľudské práva a nezávislých obhajcov ľudských práv a vyjadruje poľutovanie nad tým, že je to sťažené najmä tam, kde dialóg a podpora prechádzajú cez vládne agentúry alebo sa zameriavajú len na provládne organizácie; zastáva názor, že EÚ by mala zjednodušiť prístup k dostupným finančným prostriedkom pre menšie a miestne organizácie občianskej spoločnosti (ďalej len „OOS“) vrátane sociálnych partnerov, a zjednodušiť proces podávania žiadostí a sústrediť sa na miestne OOS; poukazuje na to, že miestni účastníci dialógu z občianskej spoločnosti majú pocit, že EÚ sa zameriava na veľké medzinárodné OOS; vyzýva EÚ, aby investovala viac prostriedkov do podpory budovania kapacít miestnych OOS a uľahčila posilnenie partnerstiev medzi nimi a veľkými medzinárodnými OOS, ako aj do zlepšovania kapacity sociálnych partnerov pre sociálny dialóg s vládou s cieľom zvýšiť miestnu zodpovednosť;

26. vyzýva ESVC, aby zintenzívnila svoje úsilie o výmenu najlepších postupov, pokiaľ ide o úlohu žien vo verejnom živote;

27. keďže zapojenie žien do verejnej, politickej, hospodárskej a kultúrnej sféry v krajinách regiónu MENA a posilnenie ich postavenia majú zásadný význam pre dlhodobé podporovanie stability, mieru a hospodárskej prosperity; zdôrazňuje, že v krajinách, v ktorých Arabská jar viedla k pretrvávajúcemu konfliktu, je účasť žien na mierovom procese a sprostredkovaní mieru nevyhnutná na obnovu nenásilnej spoločnosti; domnieva sa, že na dosiahnutie tohto cieľa je nevyhnutný prístup žien k vzdelávaniu s podporou OOS a rodová rovnosť;

28. zdôrazňuje, že posilnenie miestnych orgánov prispieva k šíreniu demokracie a zásad právneho štátu; preto žiada, aby sa podporovali procesy decentralizácie a posilnili možnosti konania regiónov prostredníctvom rozvoja miestnej samosprávy; povzbudzuje a podporuje partnerstvá s členskými štátmi EÚ, ako aj projekty decentralizovanej spolupráce, ktoré uskutočňujú miestne orgány členských štátov s cieľom rozvíjať miestnu a regionálnu správu v krajinách regiónu;

29. pripomína, že je dôležité zabezpečiť primerané zviditeľnenie úsilia EÚ a pomoci a investícií EÚ v regióne prostredníctvom intenzívnejšej strategickej komunikácie, verejnej diplomacie, medziludských kontaktov, kultúrnej diplomacie, spolupráce v oblasti vzdelávania a akademických záležitostí a osvetovej činnosti na presadzovanie hodnôt EÚ; požaduje predovšetkým obnovenie mandátu osobitného zástupcu EÚ pre oblasť južného Stredozemia, čo by dostalo do popredia spoluprácu EÚ s regiónom a zaistilo vyššiu viditeľnosť EÚ;

30. domnieva sa, že s cieľom zvýšiť schopnosť EÚ dosiahnuť politický a strategický vplyv a podporiť zodpovednosť a širokú podporu prijímajúcich krajín by každá delegácia EÚ mala zaistiť pravidelné konzultácie s odborníkmi a zástupcami OOS, a najmä by mala zriadiť poradné rady na vysokej úrovni, ktoré by odrážali sociálnu, hospodársku a politickú rôznorodosť príslušnej krajiny, zahŕňali by vedúcich predstaviteľov z oblasti hospodárstva, médií, kultúry, akademickej obce, občianskej spoločnosti a významných mládežníckych lídrov, ako aj sociálnych partnerov a popredných obhajcov ľudských práv z príslušných krajín a poskytovali by vstupné informácie o politických prioritách a štruktúre politík, ktoré vypracovala EÚ;

31. je presvedčený, že činnosť EÚ v tomto regióne by sa mala zameriavať najmä na mladých ľudí s využitím prierezového prístupu; vyzýva, aby sa do všetkých politík EÚ v regióne MENA začlenili politiky v oblasti mládeže; domnieva sa, že je nevyhnutné vypracovať udržateľné riešenia zodpovedajúce rozsahu výzvy v oblasti zamestnanosti mládeže, a zdôrazňuje význam podpory dôstojného zamestnania, podnikania a príležitostí na samostatnú zárobkovú činnosť; v tejto súvislosti navrhuje, aby každá delegácia EÚ pracovala na zriadení neformálnych mládežníckych rád pozostávajúcich z mladých vedúcich predstaviteľov z oblasti politiky, sociálnych vecí, hospodárstva, médií, kultúry a z organizácií občianskej spoločnosti s cieľom poskytnúť vstupné informácie a rady týkajúce sa priorít politík, schopnosti politík EÚ vplývať na krajinu a zaviesť ďalší prvok zodpovednosti vo vzťahu k politickým rozhodnutiam; vyzýva európske politické skupiny a think tanky, aby sa zapojili do intenzívnejších výmen s aktívnymi miestnymi mladými ľuďmi z krajín MENA s cieľom podporiť posilnenie ich postavenia, odbornú prípravu a budovanie kapacít, aby mohli kandidovať v miestnych voľbách a stať sa tak novými aktérmi zmeny v príslušných krajinách;

Streda 27. marca 2019

32. vyzýva EÚ, aby pomohla svojim partnerom pri riešení prvotných príčin radikalizácie, ako sú chudoba, nezamestnanosť a sociálne a politické vylúčenie a neschopnosť spoločnosti riešiť potreby ľudí a vytvárať príležitosti pre mladých, a to posilnenou spolupracou s regiónom MENA a zameraním sa na ľudí, najmä na mladých; vyzýva EÚ, aby podporovala prístup mladých ľudí k podnikaniu, a to napríklad povzbudzovaním a podporou investícií do startupov; domnieva sa, že činnosť EÚ vo vzťahu k regiónu by mala klásť väčší dôraz na inkluzívny hospodársky a sociálny rozvoj s cieľom podporovať vytváranie pracovných miest, zamestnateľnosť mladých ľudí, zavedenie odbornej prípravy, ktorá je lepšie prispôbená trhom práce a reformám v oblasti pracovných práv, spolu s reformami zameranými na vytvorenie silných univerzálnych systémov sociálnej ochrany s osobitným zameraním na najzraniteľnejšie skupiny; vyzýva EÚ, aby investovala viac prostriedkov do opatrení zameraných na zlepšenie prístupu ku kvalitným základným službám pre všetkých, ako je vzdelávanie a zdravotná starostlivosť, a aby zvýšila svoje úsilie o posilnenie sociálneho dialógu a podporu legislatívnych reforiem týkajúcich sa slobody združovania, pokojného zhromažďovania a prejavu, slobody tlače, boja proti korupcii a zabezpečenia prístupu k zdrojom a informáciám ako kľúčových zložiek stability a otvorenej, dynamickej a odolnej spoločnosti;

33. vyjadruje silné znepokojenie nad stupňovaním sa napätia v regióne; odsudzuje zneužívanie náboženských rozdielov na vyvolanie politickej krízy a sektárskych vojen;

34. vyzýva EÚ, aby dôrazne podporovala krajiny regiónu MENA v boji proti nebezpečenstvám náboženského radikalizmu, ktorému sú zvlášť vystavení nezamestnaní mladí ľudia;

35. domnieva sa, že sú potrebné mechanizmy na zastavenie financovania terorizmu prostredníctvom zahraničných subjektov zahŕňajúce štáty a finančné inštitúcie a na zastavenie nezákonného obchodovania so zbraňami a nákupom a predaja energetických zdrojov a surovín, z ktorého profitujú teroristické skupiny;

36. poukazuje na problémy zmeny klímy, rozširovania púští a nedostatku vody, ktoré hlboko ovplyvňuje región; nabáda tvorcov politik, ako aj všetkých aktérov v EÚ i v regióne MENA, aby posilnili spoluprácu v oblasti energetickej bezpečnosti s partnerskými krajinami vrátane miestnych orgánov a OOS, a to podporou obnoviteľných a udržateľných zdrojov energie a cieľov energetickej účinnosti s cieľom prispieť k vykonávaniu parížskych dohôd; zdôrazňuje príležitosť, aby tento región pokročil v energetickej transformácii prostredníctvom zvýšeného využívania obnoviteľných zdrojov energie, ktoré majú veľký hospodársky potenciál pre mnohé krajiny regiónu MENA; poukazuje na možnosti trvalo udržateľného rastu a tvorby pracovných miest, ktoré by to prinieslo, ako aj na možnosti regionálnej spolupráce v oblasti energetiky a zmeny klímy; v tejto súvislosti zdôrazňuje príležitosť, ktorú môže predstavovať nedávne objavenie zásob zemného plynu vo východnom Stredozemí pre všetky zúčastnené krajiny;

37. poukazuje na to, že otvorenie súkromného sektora a ďalšie diferencovanie hospodárstiev môžu prispieť k veľmi potrebnej tvorbe pracovných miest v tejto oblasti, najmä pre mladých ľudí a ženy; víta pozitívne náznaky oživenia odvetvia cestovného ruchu v tejto oblasti, uznáva jeho veľký potenciál pri podpore trvalo udržateľného rastu a pracovných príležitostí a vyzýva na osobitnú pozornosť EÚ a podporu pre oblasti postihnuté problémami v oblasti infraštruktúry a/alebo bezpečnosti; vyzýva EÚ, aby zvýšila svoju podporu krajinám, ktoré sú ochotnejšie pokročiť v oblasti demokratizácie, právneho štátu, dodržiavania ľudských práv a základných slobôd, a to prostredníctvom využitia všetkých dostupných finančných nástrojov, ktoré má k dispozícii, od makrofinančnej pomoci cez nástroj európskeho susedstva až po európsky vonkajší investičný plán, ako aj pripravovaný Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce (NDICI);

38. pripomína, že treba využívať značne nevyužitý potenciál inovácií a dynamiky súkromného sektora v regióne; nabáda EÚ, aby v tomto zmysle zintenzívnila svoj dialóg a finančnú a technickú pomoc; víta iniciatívy ako Startup Europe Mediterranean (SEMED) zamerané na mapovanie a vytvorenie siete medzi startupmi, investormi, univerzitami, výskumnými inštitúciami a tvorcami politik na oboch brehoch Stredozemného mora ako kľúčovú akciu na podporu spolupráce v oblasti inovácií, vytvárania pracovných miest a trvalo udržateľného hospodárskeho rastu;

39. zdôrazňuje význam prepojenia všetkých reforiem a investícií, ako aj opatrení EÚ týkajúcich sa tejto oblasti, pre dosiahnutie cieľov trvalo udržateľného rozvoja a pre trvalo udržateľný rozvoj vo všeobecnosti;

Streda 27. marca 2019

40. pripomína pridanú hodnotu parlamentnej diplomacie a pravidelných dvojstranných medziparlamentných schôdzí, ktoré organizuje Európsky parlament s protistranami z krajín južného susedstva ako nástroj na výmenu skúseností a podporu vzájomného porozumenia; v tejto súvislosti poukazuje na význam spoločných parlamentných výborov ako jedinečného nástroja na formulovanie ambiciózných spoločných politík medzi EÚ a jej najbližšími partnermi; vyzýva národné parlamenty EÚ, aby v rámci ESP zorganizovali dvojstranné medziparlamentné schôdze; opätovne zdôrazňuje, že politické strany v národných parlamentoch a politické skupiny v Európskom parlamente môžu v tejto súvislosti zohrávať úlohu; zastáva názor, že dialóg medzi Európskym parlamentom, národnými parlamentmi EÚ a parlamentmi krajín južného susedstva by mohol poskytnúť veľmi hodnotnú príležitosť na podporu regionálneho dialógu a spolupráce v južnom susedstve; v tejto súvislosti poukazuje na dôležitú úlohu, ktorú by mohlo zohrávať Parlamentné zhromaždenie Únie pre Stredozemie ako miesto, kde by sa mohla posilniť regionálna integrácia a ambiciózný politický a hospodársky program tejto organizácie; poznamenáva, že Parlamentné zhromaždenie Únie pre Stredozemie a Parlamentné zhromaždenie Únie pre Stredozemie sa prekrývajú; zastáva názor, že Parlamentné zhromaždenie Únie pre Stredozemie by malo zohrávať dôležitejšiu úlohu v regionálnom rámci Únie pre Stredozemie, pričom by mala zabezpečiť transparentnosť a parlamentný dohľad nad činnosťami Únie pre Stredozemie, najmä s projektmi, ktoré nesú jej označenie;

41. zdôrazňuje, že ženy môžu byť hnacou silou pri presadzovaní a budovaní mieru, riešení konfliktov a v procese stabilizácie, a zdôrazňuje významnú úlohu žien pri predchádzaní radikalizácii, boji proti násilnému extrémizmu a terorizmu; pripomína, že účasť žien na všetkých úrovniach rozhodovacieho procesu pri navrhovaní a vykonávaní týchto stratégií prispieva k účinnosti a udržateľnosti politík a programov; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali ženy v regióne Blízkeho východu a severnej Afriky a organizácie, ktoré obhajujú a presadzujú ich práva; zdôrazňuje potrebu ľahkého prístupu k spravodlivosti a prechodnej justícii so zameraním na ženy, ktoré prežili sexuálne násilie súvisiace s konfliktom;

42. opätovne pripomína výzvu Parlamentného zhromaždenia Únie pre Stredozemie na podporu európsko-stredozemného projektu zameraného na rodové rozdiely, ktorý by okrem iného zahŕňal analýzu miery zastúpenia žien v národných a regionálnych parlamentoch a v miestnych inštitúciách; domnieva sa, že Výbor pre práva žien Parlamentného zhromaždenia Únie pre Stredozemie, ako aj Výbor Európskeho parlamentu pre práva žien a rodovú rovnosť by mali byť každoročne informované o ukazovateľoch rodovej nerovnosti v euro-stredozemskom regióne.

43. zdôrazňuje, že práva žien, posilnenie postavenia žien, rodová rovnosť, práva detí, právo na vierovyznanie a právo na nediskrimináciu etnických a náboženských menšín a zraniteľných skupín vrátane osôb so zdravotným postihnutím a LGBTIQ osôb sú základnými právami a kľúčovými zásadami vonkajšej činnosti EÚ;

44. požaduje posilnenie rozmeru rodovej rovnosti a práv žien v rámci ESP v súlade s prioritami GAP II; víta nedávne reformy, ktoré boli v niektorých krajinách schválené v oblastiach, ako je oslobodenie násilníkov, ktorí sa následne so svojou obetou zosobášia, násilie páchané na ženách a dedičské práva; požaduje dôsledné presadzovanie týchto zákonov; vyjadruje však znepokojenie nad tým, že situácia žien sa celkovo nezlepšila vo väčšine krajín, ktorých sa arabská jar týkala; zdôrazňuje, že zapojenie žien do verejnej, politickej, hospodárskej a kultúrnej sféry v krajinách regiónu a posilnenie ich postavenia majú zásadný význam pre dlhodobé podporovanie stability, mieru a hospodárskej prosperity; domnieva sa, že na dosiahnutie tohto cieľa je nevyhnutný prístup žien k vzdelávaniu; ďalej však vyjadruje znepokojenie nad tým, že účasť žien na trhu práce v regióne je jednou z najnižších na svete, čo spôsobuje sociálne vylúčenie a značné straty pre hospodárstvo ako celok; poukazuje na význam riešenia tejto otázky ako základnej zložky trvalo udržateľného hospodárskeho rastu a sociálnej súdržnosti; zároveň poznamenáva, že obhajcovia práv žien čelia svojvoľnému zadržaniu, súdnemu prenasledovaniu, ohováračským kampaniam a zastrašovaniu;

45. odsudzuje rozsiahle prenasledovanie LGBTI osôb a obhajcov práv LGBTI v celom regióne MENA vrátane súdneho prenasledovania, fyzických útokov a očiernovacích kampaní; vyzýva Komisiu, Európsky parlament a členské štáty, aby aktívne a dôsledne obhajovali nedeliteľnosť ľudských práv vrátane práv LGBTIQ osôb v rámci svojej spolupráce s krajinami regiónu MENA a aby zdôraznili, že tieto práva musia byť dodržané prostredníctvom štátnych postupov, ako aj legislatívy;

46. vyzýva krajiny regiónu MENA, aby aktívne prispeli k boju proti akýmkoľvek prejavom násilia páchaného na ženách; vyzýva krajiny regiónu MENA, aby podpísali a ratifikovali Istanbulský dohovor, nástroj boja proti násiliu páchanému na ženách a dievčatách vrátane domáceho násilia a mrženia ženských pohlavných orgánov; vyzýva najmä krajiny, ktoré tak zatiaľ neurobili, aby preskúmali svoje právne predpisy a doplnili k nim nové časti týkajúce sa rodovo motivovaného násilia a zločinov v mene cti, aby sa trestným činom stali hrozby takéhoto násilia a aby sa sprísnila tresty za všetky takéto zločiny;

Streda 27. marca 2019

47. vyzýva krajiny regiónu MENA, aby uplatňovali Pekinskú akčnú platformu pre prístup žien k vzdelávaniu a zdraviu ako základným ľudským právam vrátane prístupu k dobrovoľnému plánovaniu rodičovstva a sexuálnemu a reprodukčnému zdraviu a právu, ako je prístup k bezplatným antikoncepčným prostriedkom, bezpečnému a zákonnému umelému prerušeniu tehotenstva a sexuálnej a partnerskej výchove pre dievčatá a chlapcov;

48. vyjadruje znepokojenie nad obmedzeniami prístupu k verejnej zdravotnej starostlivosti, predovšetkým prístupu k sexuálnemu a reprodukčnému zdraviu, najmä pre ženy a dievčatá vo vidieckych oblastiach;

49. naliehavo žiada všetky tieto krajiny, aby ratifikovali Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien a zrušili všetky výhrady, ktoré k nemu majú; naliehavo vyzýva tieto krajiny, aby prijali vhodné opatrenia na posilnenie rodovej rovnosti v spoločnosti, a to napríklad prijatím národných akčných plánov zahŕňajúcich účinné opatrenia na podporu rodovej rovnosti, v spolupráci s organizáciami žien a inými zainteresovanými stranami občianskej spoločnosti;

50. domnieva sa, že EÚ by mala zaujať komplexnejší prístup k pomoci v oblasti reformy vzdelávania v partnerských krajinách a venovať príslušné zdroje a programy skorému vzdelávaniu vrátane úrovne predškolských zariadení, ako aj zabezpečiť rozvoj kompetencií a zručností vrátane digitálnych zručností, primerané odborné vzdelávanie a odbornú prípravu a vzdelávacích programov v oblasti podnikania, kritické myslenie a spoločenské povedomie v rámci spoločnosti vo všeobecnosti a vo veľmi mladom veku; zdôrazňuje význam poskytovania kvalitného vzdelávania ako prostriedku na posilnenie postavenia mladých ľudí a posilnenie sociálnej súdržnosti;

51. víta programy navrhnuté sekretariátom Únie pre Stredozemie, ako je Med4Jobs, na riešenie problémov zamestnateľnosti mladých ľudí a žien v krajinách Stredozemia; žiada členské štáty Únie pre Stredozemie, aby poverili sekretariát sústredením jeho práce na hospodársky a sociálny rozvoj krajín regiónu MENA s cieľom podporiť konsolidáciu ich transformačného procesu s väčším zameraním sa najmä na ženy a dievčatá;

52. opätovne vyzýva Komisiu, aby konala v súlade s návrhom Európskeho parlamentu na vytvorenie ambiciózneho euro-stredozemského programu Erasmus oddeleného od programu Erasmus+, s osobitnými finančnými prostriedkami a ambicióznym rozmerom z hľadiska rozsahu a dostupných zdrojov, so zameraním sa nielen na základné, stredné a vyššie vzdelávanie, ale aj na odborné vzdelávanie a odbornú prípravu; opätovne zdôrazňuje, že investovanie do mládeže poskytne pevný základ pre dlhodobú odolnosť a prosperitu regiónu; vyzýva Komisiu a Európsky parlament, aby rozšírili rozsah pôsobnosti a účasť svojho programu návštevníkov Európskej únie a uľahčili účasť mladým ľuďom a politickým predstaviteľkám; ďalej žiada, aby EÚ podporovala reformy na modernizáciu vzdelávacích systémov v týchto krajinách;

53. opätovne vyjadruje svoju podporu financovaniu programov pre odborné vzdelávanie a odbornú prípravu na vytvorenie rozsiahlych rezerv odborných zručností v krajinách regiónu MENA, ako aj akciám, ako je charta programu Erasmus+ pre mobilitu v oblasti OVP, ktorá by sa mala čo najviac rozšíriť na všetky krajiny MENA prostredníctvom flexibilných a vyvíjajúcich sa nástrojov, ako sú napríklad partnerstvá v oblasti mobility;

54. opätovne a čo najdôraznejšie odsudzuje všetky zverstvá a rozsiahle porušovanie ľudských práv a medzinárodného humanitárneho práva, ku ktorému dochádza počas konfliktu, najmä tie, ktoré spáchali ozbrojené sily Asadovho režimu, a to aj s podporou jeho spojencov, ako aj teroristické organizácie na zozname OSN; vyjadruje hlboké poľutovanie nad opakovanými neúspešnými regionálnymi a medzinárodnými pokusmi o skončenie vojny a naliehavo vyzýva na obnovenú a intenzívnu globálnu spoluprácu v záujme dosiahnutia mierového a udržateľného riešenia konfliktu; zdôrazňuje, že nesmie existovať žiadna tolerancia hrozných zločinov spáchaných v Sýrii či ich beztrestnosť; opakuje svoju požiadavku na nezávislé, nestranné, dôkladné a dôveryhodné vyšetrovanie a trestné stíhanie zodpovedných osôb a podporuje prácu medzinárodného, nestranného a nezávislého mechanizmu pre medzinárodné zločiny spáchané v Sýrskej arabskej republike od marca 2012 (IIIM); okrem toho vyzýva na podporu OOS a MVO, ktoré zhromažďujú dôkazy o porušovaní ľudských práv a porušovaní humanitárneho práva a pomáhajú pri ich uchovávaní;

55. vyjadruje poľutovanie nad tým, že od revízie ESP v roku 2015 iba jedna správa z 18. mája 2017 o preskúmaní vykonávaní európskej susedskej politiky (JOIN(2017)0018) zhodnotila vývoj v susedstve na regionálnej úrovni, a to napriek záväzku uvedenému v oznámení o preskúmaní ESP z roku 2015 s cieľom vypracovať pravidelné správy na úrovni

Streda 27. marca 2019

susedstva, okrem podávania správ o jednotlivých krajinách vrátane informácií o základných slobodách, právnom štáte, rodovej rovnosti a otázkach ľudských práv; žiada, aby správy na regionálnej a štátnej úrovni zahŕňali primerané analýzy výsledkov a hodnotenie vplyvu politiky EÚ a členských štátov v oblasti ľudských práv;

56. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii a PK/VP.
